

11/12/2019

L'espiral negativa de l'atur juvenil

Els joves són un dels grups de població més afectats per l'atur. Un equip de recerca de la UAB ha analitzat l'efecte de romandre un llarg temps a l'atur sobre les xarxes de suport que fan servir els joves per trobar una nova feina. Els resultats: la desvinculació del món laboral fa que es perdin els contactes més útils, que són els que es fan mentre es treballa. A més, hi ha factors de desigualtat, com el nivell socioeconòmic, i altres variables, com el gènere i l'educació, que influeixen en la capacitat d'adquirir nous contactes i poden tenir efectes negatius sobre les possibilitats laborals futures.

L'atur juvenil és un fenomen especialment greu a Espanya. Durant la crisi econòmica

el 2016, el 41,7% dels joves d'entre 16 i 34 anys van trobar feina gràcies als seus contactes, segons dades de l'INE), l'atur tendeix a posar les persones en una espiral de pobresa i aïllament social que dificulta trobar una feina i, per tant, va ampliant els desavantatges dels aturats al llarg de la seva posterior trajectòria.

En aquesta investigació hem analitzat en concret l'impacte de l'atur sobre les xarxes de suport que els joves fan servir per buscar feina. Si bé les xarxes són un recurs molt utilitzat a Espanya per cercar i trobar feina (el 2016 el 41,7% dels joves d'entre 16 i 34 anys van trobar feina gràcies als seus contactes, segons dades de l'INE), l'atur tendeix a posar les persones en una

situació d'aïllament que els porta a perdre contactes. Per poder aprofundir en l'estudi d'aquest aspecte, s'analitzaren les dades recollides per mitjà d'una enquesta a 250 joves d'entre 20 i 34 anys de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, en la qual es reconstruïa tant la trajectòria laboral com la xarxa de contactes emprada en les diferents etapes de la cerca de feina.

Els resultats de la investigació demostren, en primer lloc, que el fet de patir de forma pronunciada atur al llarg de la trajectòria laboral no produeix pròpiament un aïllament en termes absoluts (per exemple, els joves mantenen els contactes familiars), però sí que es perden els contactes que acostumen a ser més útils per trobar feina: els que tenen el seu origen en l'àmbit laboral, concretament els que estan ocupats i tenen un estatus socioeconòmic més elevat.

En segon lloc, l'estudi assenyala que en aquest procés també hi entren en joc les desigualtats per raó d'origen socioeconòmic¹. Els resultats indiquen que mentre que l'adquisició de contactes laborals en el mercat de treball permet que la gent jove d'origen socioeconòmic baix desenvolupi unes xarxes de suport de més qualitat (i per tant, potencialment més efectives per ajudar-los a trobar feina i seguir-se desenvolupant en el mercat de treball), l'experiència de l'atur de llarga durada impedeix aquesta millora, dificultant que puguin arribar a vincular-se amb la gent més ben posicionada laboralment. En canvi, per als joves d'origen socioeconòmic mitjà i alt, l'experiència de l'atur no els produeix aquest desavantatge perquè són capaços de mantenir contactes útils per a la inserció laboral directament a través de la família i el seu entorn social més proper. Per tant, la desvinculació del món laboral que provoca l'atur no té les implicacions negatives sobre la qualitat de la seva xarxa que té sobre els joves d'origen socioeconòmic més baix. Es demostra així que cal tenir en compte l'origen socioeconòmic a l'hora d'identificar els efectes perniciosos de l'experiència de l'atur juvenil sobre les possibilitats laborals subseqüents.

Aquests resultats s'emmarquen en el context del model d'estat del benestar familista dels països del sud d'Europa, en els quals la família té un paper especialment important en la provisió de benestar i suport als joves -amb les desigualtats que suposa en termes d'oportunitats segons l'origen social. Els resultats de la investigació també apunten que factors com el gènere o l'educació també influeixen en la capacitat d'adquirir bons contactes, la qual cosa suggereix que varis factors de desigualtat interseccionen a la hora de definir les característiques de les xarxes de suport dels joves.

¹ *En l'estudi es tenen en compte tres categories socioeconòmiques: la categoria "baixa", que inclou les ocupacions asalariades que requereixen qualificacions mitjanes o baixes; la categoria "mitjana", que està composta per professions assalariades que exigeixen qualificacions elevades (p.ex. científics, enginers o caps de secció); i finalment, la categoria "alta", que inclou els propietaris i directius d'empreses.*

Mireia Bolívar (1), Joan. M. Verd (2) i Oriol Barranco (2)

1) Grup de Recerca en Desigualtats en Salut – Employment Conditions Knowledge Network (GREDS-EMCONET)
Universitat Pompeu Fabra

2) Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT)
Institut d'Estudis del Treball (IET)
Universitat Autònoma de Barcelona

mireia.bolibar@upf.edu; joanmiquel.verd@uab.cat; oriol.barranco@uab.cat

Referències

Bolíbar, Mireia; Verd, Joan Miquel; Barranco, Oriol (2019). **The downward spiral of youth unemployment: An approach considering social networks and family background.** *Work, Employment and Society*, 33 (3): 401-421. Juny de 2019 <https://doi.org/10.1177/0950017018822918>

[View low-bandwidth version](#)